

Opvallend: minstens drie succesvolle paren Roodbuikwaterspreeuwen in 2020

De Roodbuikwaterspreeuw is een zeer zeldzame en onregelmatige broedvogel in Nederland. Zekere en gedocumenteerde Nederlandse broedgevallen werden in de vorige eeuw alleen bekend uit Zuid-Limburg (1910-13, 1915, 1920, 1993-94), Nijmegen (1913) en Winterswijk (1933). Des te opvallender zijn de recente broedmeldingen.

Broedgevallen 2013-19

In 2013 en 2014 bracht waarschijnlijk hetzelfde paar jongen groot op een geheim gehouden plek in Midden-Limburg. In 2017 vlogen drie jongen uit langs de Worm, Zuid-Limburg. Het nest bleek één meter op Duits grondgebied te zitten. Formeel was het dus geen Nederlands broedgeval, maar het territorium besloeg voor een deel Nederlands grondgebied en hier werd ook nestmateriaal verzameld. In 2018 was er een broedgeval in het Nederlandse deel van dit snelstromende riviertje. Het eerste nest spoelde weg met hoog water, maar het vervolgsgesel leverde drie uitgevlogen jongen op. In 2019 waren er langs de Worm opnieuw meldingen van Roodbuikwaterspreeuwen (o.a. 2 adulte vogels in februari en 2 jongen begin augustus) maar het is niet zeker of deze vogels in Nederland uit het ei gekropen zijn. Dat geldt ook voor een eerste kalenderjaar vogel bij Gulpen vanaf 10 juli.

Drie broedparen in 2020

De bovenstaande (13) 'Nederlandse' broedgevallen werden dit jaar in één klap aangevuld met maar liefst drie succesvolle broedgevallen in Zuid-Limburg! Bij al deze vogels werden waarnemingen van (deels ook nestbouwende) adulte vogels in de broedtijd gevolgd door meldingen van net vliegvlugge jongen begin juni. Op alle plekken vlogen eind mei/begin juni (minimaal) twee jongen uit. Eén van de broedgevallen vond plaats in de omgeving van Gulpen (foto's van een adult en twee juvenielen op waarneming.nl) waar exact 100 jaar eerder ook is gebroed. Op, of enkele dagen

Eén van de minimaal zes in Zuid-Limburg uitgevlogen, jonge Waterspreeuwen.
Foto: Arno Haanraats

vóór 4 mei 1920 werd er door de waarnemer '(...) een paar waterspreeuwen opgemerkt. Een ervan zat vlak voor een holletje in den afgeschoven oever.' De opmerking (...) 'dat de waterspreeuw meer en meer in Zuid-Limburg inheemsch wordt.' (Natuurhistorisch Maandblad, november 1920) was wat optimistisch gezien het geringe aantal latere broedgevallen. Maar misschien gaat dat nu alsnog veranderen?

Waar vandaan?

Intrigerend is de melding van een vliegvlugge jonge Waterspreeuw op 28 mei van dit jaar in het Deelerwoud op de Veluwe. De vogel werd gefotografeerd in een plasje midden in ongeschikt gebied en zal niet op die plek uit het ei gekropen zijn. Maar waar dan wel? Volgens de literatuur start de Midden-Europese populatie in de tweede helft van maart met broeden waarna de jongen vanaf de tweede helft van mei zelfstandig zijn en begin juni kunnen gaan zwerven. Ze verspreiden zich meestal op korte afstanden (binnen 10 km) tot maximaal 50 km via bekenstelsels en waterlopen. Het vanaf de Veluwe dichtstbijzijnde aaneengesloten broedgebied ligt bij Essen, Duitsland, op ca. 100 km afstand; de broedplekken in Zuid-Limburg liggen op ruim 130 km. Als deze jonge vogel de 'maximale' afstand van 50 km gevlogen heeft

Een jonge Waterspreeuw in het Deelerwoud op de Veluwe. Waar zou die geboren zijn?
Foto: Bas Schoel

dan suggereert dat een broedgeval langs één van de beken op de Veluwe of in de Achterhoek. Wie weet bestaat er verband met de overvloedige regenval in februari (gemiddeld in Nederland 147 mm neerslag tegen 55 mm normaal), waardoor wellicht veel geschikt broedbiotoop beschikbaar was, en de droogte vanaf half maart (met in april-mei gemiddeld 26 mm regen tegen 103 normaal) waardoor beken droogvielen en de vogel is gaan zwerven. Of deze vogel uit Nederland komt zullen we wel nooit weten, het zou ook net die ene uitzondering kunnen zijn die meer dan 100 km vliegt.

Alert zijn

Omdat de soort de laatste jaren frequenter opduikt in Zuid-Limburg, is het de bedoeling vanaf 2021 extra aandacht te besteden aan de beken. Interesse om een deel van een beek te tellen op IJsvogels en Grote Gele Kwikstaarten, en wie weet een Roodbuikwaterspreeuw, neem dan contact op met de districtscoördinator (Lsb. Limburgzuid@sovon.nl).

● **Arjan Boele, Rob Vogel & Nicky Hulbosch**

